DAILY
اراده
د افغان نشراتي مرکز ملي خپلواکه ورځپاڼه
سال تاسیس ۱۳۷۹ هـ ش

سال چهارم شماره ۶
شماره‌ء مسلسل ۳۶۵
شنبه ۱۳ جدی ۱۳۸۲هـ. ش
۱۱ ذوالقعده ۱۴۲۴ هـ. ق
3 January, 2003

PROPERTY OF ACKU
AFGHAN MEDIA RESOURCE CENTER AMRC

لویه جرگه: باز هم تعویق وهنوز هم کشمکش

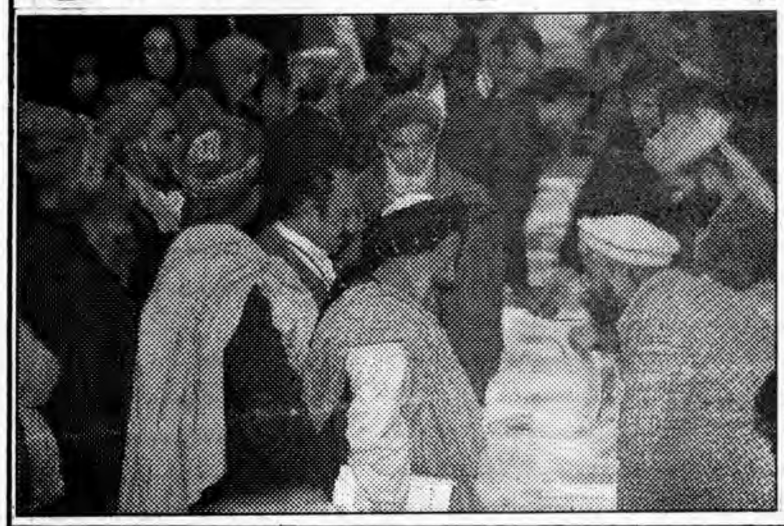
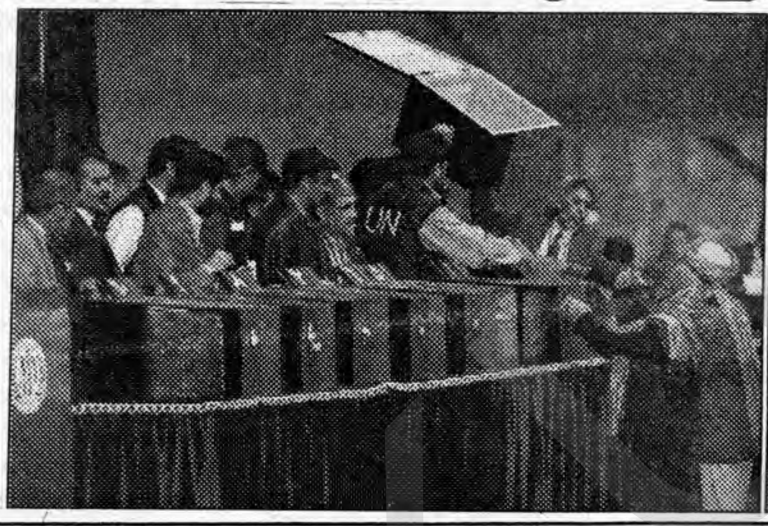

چهل درصد وکلا در رای گیری شرکت نکردند

با وجود چند روز بحث و جدال بر سر نحوه تصویب مسوده قانون اساسی در لویه جرگه، رای گیری نهایی به دلیل تحریم کردن آن از سوی ۲۰۰ نماینده به تعویق افتاد.

روز پنجشنبه، در نوزدهمین روز لویه جرگه، پنج ماده از تمامی سی و دو ماده مورد اختلاف به رای گذاشته شد و رای گیری برای سایر مواد به روز شنبه موکول شد.

صبغت الله مجددی رییس لویه جرگه، در آغاز گفت که او و دیگر دست اندرکاران لویه جرگه، تلاش داشتند تا مواد مورد اختلاف از طریق تفاهم حل شود، اما با گذشت هژده روز از کار مجلس، توافق و تفاهمی به دست نیامد.

او افزود: "تمام مواد مورد اختلاف به رای گذاشته خواهد شد و هر کس با این روش مخالف است و رای اکثریت را قبول ندارد، می تواند مجلس را ترک کند."

در حدود ۲۰۰ نفر از نمایندگانی که عمدتاً از اقلیتهای قومی و کسانی هستند که خواهان نظام پارلمانی یا ، کاهش صلاحیت های رییس جمهور اند در رای گیری شرکت نکردند.

مرحله نخست رای گیری، ساعت یک بعداز ظهر پایان یافت و نمایندگانی که رای داده بودند، برای صرف غذا و خواندن نماز، تالار لویه جرگه را ترک کردند. ص۴

د لوی او بښونکی خدای په نامه

سرمقاله

دداسې اساسی قانون لپاره اړتیا ده چې دټول هیواد ګټې په کې خوندي وي

دداسې جرګو او غونډو روان بهیر چې دڅه دپاسه دوولسیزو څخه وروسته دقانونیت دنشتوالی دله منځه وړلو او په هیواد کې دیوه با ثباته اساسی قانون دتصویب لپاره وی داختلافی نظریو او غوښتنو شته والی او ټینګار له امکان څخه لرې خبره نه ده دموکراتیکو اصولو او ورکړل شوو نسبی آزادیو اودموکراسی په دننه کې د داسې اختلافی نظرونو رامنځته کیدل غالمغالونه اودیو بل نظریو ته درد لپاره مستند دلایل وړاندې کول پخپله دیوې ټولنې د خلکو دوېښیدو او دټولنې دحرکت مانا لري.

او هر وکیل ددې ورکړل شوی آزادی له مخې دخپل نظر دښکارولو حق لري او په پوره حوصله سره باید واوریدل شي. نه دا چې عکس العملونه پرې وښودل شي.

خو هغه څه چې پدې لویه جرګه کې داساسی قانون دتصویب لپاره دهیواد پدې حساسو شیبو کې ورته ډیره اړتیا ده هغه دراغلو استازو وفداری اوصداقت دی دخپلو خلکو او هیواد دګټو لپاره . دهر راغلی وکیل اواستازی په نظریو کې باید داسې غوښتنې موجود نه اوسی چې په هغو کې دخلکو او ولس دګټو پرخلاف شخصی ډله ییزې او تنظیمی ګټې وغوښتل شي.

داسسی قانون دتصویب له پاره روانه جرګه له داسې شرایطو څخه وروسته جوړه شوې چې دلته بیلابیلو تنظیمونو او ډلو سمه ییز حکومتونه کړي ان چې په راغلو استازو کې داسې استزی هم موجود دی چې دخپلو راتلونکو ګټو او واکونو دشته والی او تثبیت لپاره دشخصی ډله ییزو اوتنظیمی ګټو دستلو او دهیواد په راتلونکی تصوییبیدونکی اساسی قانون کې دخپل تضمین لپاره په لوی لاس او اګهانه ډول دجرګې بهیر له خنډونو سره مخامخ کوي او غواړی چې له دولت سره دمعاملې لپاره زمینه برابره کړي. ددولت درئیس دوینا له مخې دجرګې مشر باید دهغو کسانو په وړاندې له خپل صلاحیت څخه کار واخلی چې غواړی په خپل کم شمیر دجرګې دروان بهیر دګډوډولو لپاره هڅې کوی هغه زیاته کړه هغه کسان چې په روانه جرګه کې دخپلو تنظیمی او ډله ییزو ګټو له پاره هڅې کوی دولت به دهیواد په سرله هیڅ یوې ډلې اوتنظیم سره معامله ونه کړي.

مونږ دهیواد په داسې حساسو شرایطو کې ګامونه پردو چې نور دهیواد په ودانولو کې دډله ییزو. تنظیمی. قومی. سمتی او ژبنیو ګټو دخوندی کولو لپاره ځای نشته اوس په هیواد کې دیو سراسری اساسی قانون دتثبیت او جوړولو لپاره ضرورت دی چې په هغه کې دهیچا دشخصی اوډله ییزو ګټو دخوندی توپ لپاره اجازه نه وی.

هغه وکیلان چې له زور او ګواښ او یا د پیسو له زور څخه پرته دخلکو له رایو څخه برخمن دی باید له ټولو هغو استازو سره چې دځانی او تنظیمی ګټو دخوندیتوب لپاره هلې ځلې کوي دتفاهم او وروری په فضا کې یو واحد نظم ته چې دټولو هیواد ګټې او ملی یووالی په کې پروت وی ورسیږي څو دهیواد اساسی قانون دټولو په یو لاس او نظر او رایو سره تصویب اودعمل ډګر ته وړاندې کړو.

فرانسس ویندرل:
ماله طالبانو څخه دا طمع کوله نه له ښاغلی مجددي نه

داروپایی ټولنې استازی فرانسس ویندرل دلویې جرګې درئیس صبغت الله مجددی هغه څرګندونې چې له مخې یې دیو شمیر استازو له خوا د افغانستان نوم دجمهوری اسلامی په ځای یوازې جمهوری افغانستان وړاندیز شوی و له زغمه تشې وبللې.

د بشر دحقوقو خپلواک کمیسیون ددغې قضیې دڅیړلو لپاره ځان چمتو کړی دی

نوموړی له بی بی سی سره په یوه مرکه کې وویل زه دښاغلی مجددی ډیر عزت کوم دی یو صوفی اوعالم دی هغه دزغم تبلیغ کوی خو زه حیران شوم چې ده په لویه جرګه کې هغه کسان چې د اسلامی دولت کلمه یې نا کارولې غوښتنه کافران وبلل. ۴مخ

مذاکرات عقب درهای بسته هم تا ساعات پایانی روز بی نتیجه بود

جمعه ۱۲ جدی:

گروه های رقیب در لویه جرگه در عقب دروازه های بسته مصروف مذاکره اند آنها تلاش دارند اختلافات خود را که سبب شد تا چهل فیصد اعضای لویه جرگه رای دهی را تحریم کنند حل نمایند. رهبران که اعتراض کننده گان شامل رئیس جمهور سابق برهان الدین ربانی، جنرال دوستم و عبدالرب رسول سیاف می باشد. آنها در حکومت آینده خواهان قدرت بیشتری اند.

دراین نشست پشت پرده از هر ولایت یک نماینده اشتراک نموده و می کوشند راه های حل را جستجو کنند. در اواخر روز گذشته یک نماینده منتخب مردم حوزه جنوب فضل الرحمن خمکنی که شامل این جلسه است به رادیو بی‌بی‌سی گفت: که تا هنوز نماینده گان به تفاهم نرسیده ودربین وکلا روحیه گذشت دیده نمی شود.

دافغانستان _ تاجکستان ترمنځ پل په دامریکا په مالی مرسته جوړ شي

دامریکا متحده ایالاتو دافغانستان او تاجکستان ترمنځ دسیند دپاسه دیو پل دجوړولو لپاره له دیرشو څخه ترڅلویښتو میلیونو امریکایی ډالر دمرستې په توګه منلې دی.

په تاجکستان کې دامریکا سفیر دتاجکستان دترانسپورت له وزیر سره په دوشنبې کې ددغه پله دجوړولو تړون لاسلیک کړ.

دغه پل به دافغانستان ـ تاجکستان ترمنځ دتجارتی او ترانسپورتی اړیکو لپاره یوه ګټوره لار وي، دواړه هیوادونه به دمرستو په کړښه نور هم سره نږدې کړي.

پاچا خان ځدران له مرکزی دولت سره پخلا شو
پاچا خان ځدران دپاکستانی چارواکو په نظارت کې ورځی تیروي

یو مخالف قوماندان له دولت سره دهمکاری او دامنیت دښه والي ژمنه کړې ده. چارواکی وایی چې دقوماندان پاچا خان ځدران پلویانو ورسره تر خبرو وروسته منلې چې په لاره کې جوړ کړې پاټکونه پورته کړي او له حکومت سره په امنیت کې همکاری وکړي. ښاغلی ځدران په تیرو دوو کلونو کې څو ځله له حکومتی ځواکونو سره په واک کې دګډیدو لپاره جګړې کړي دي خو امریکایی ایتلافی ځواکونو پاچاخان بیاددولت خلاف کله ناکله پاچا خان په ځنګ کې خوښ ساتلی دی. پاچا خان تر طالبانو وروسته دامریکا ډېری ترلاسه کولو فعال قهرمان و. ۴مخ

قانون اساسی - دیدگاه ها

چه باید کرد تا کشور را آباد کرد؟

«روح الله حبیب»

از عصر امروز باید بود، و از نسل امروز باید بود، و باید دانست که امروز عصر علمی و امروز عصر ساینس و تکنالوژی می باشد، و کسانیکه ساینس و تکنالوژی را ندانند و ماشین و تخنیک نداشته باشند انها از انسان امروز نمی باشند. و ماشین و تخنیک و ساینس و تکنالوژی است که انسان را به این حال رسانده است، اگر این چیز ها نباشد انسان به همان حال قدیم بر می گردد، و به همان حال قدیم می باشد.

در عصر خودش انسان خودش باید باشدو هیچ کشوری خود به خود اباد نشده است، کشور ها را مردمش اباد کرده است، و حالا یک مسابقه بزرگ جهانی در گرفته است،و ثبوت لیاقت یک ملت در این می باشد که کشور خود را چگونه ساخته است، و چگونه اباد کرده است،ما باید از کس کم نباشیم،ما باید کشور را بسازیم و کشور را اباد نماییم.

ما فکر نکنیم که ما تحصیل کرده ایم، به نسبت اینکه تحصیل کرده ایم علم را به پایان رسانده ایم، نی علم پایان ندارد و علم به پایان نمی رسد، و علاوتاً علم به تمرین و ممارست ضرورت دارد، و اگر ما با علم نباشیم، علم با ما نمی باشد، و اگر ما علم را بگذاریم، علم هم ما را می گذارد، و اگر ساحه عمل نداشته باشیم، و در ساحه عمل کار نکنیم علم به فراموشی می گراید، و ساحه عمل و محیط علمی است که علم را زنده و روشن نگاه می دارد.

و انسان است که علم را بوجود آورده است و علم است که انسان را انسان ساخته است و علم ساینس و تکنالوژی جهان را جهان دیگری در اورده است، و اگر ساینس و تکنالوژی نمی بود، جهان چنین نمی بود که حالا هست.

امروز از برکت ساینس و تکنالوژی است که یک نفر امریکایی معادل بیش از ششصد سی نفر ویتنامی در بخش زراعت کار می کند و تولید می نماید، به نسبت اینکه، او وسایل دارد، و این ندارد. و اصلاً ساینس و تکنالوژی بسیار مهم بوده و ساینس و تکنالوژی یک مرحله جدیدی در زندگی می باشد، مرحله ایکه چنین مرحله را، انسان هیچ ندیده است.

و حالا صنعت و ثروت یک معنی را دارد، کسانیکه صنعت ندارند، ثروت ندارند، ثروت آنهای دارند که صنعت دارند و به زور صنعت کار می کنند و به زور صنعت تولید می نمایند، و از راه صنعت ثروت بدست می اورند. ماشین است که هزار چند نیروی انسانی کار می کند و هزار چند نیروی انسانی منابع تولید دارد و تولید می نماید. اگر ماشین نباشد به نیروی انسانی اینقدر سرک ها را ساختن غیر ممکن می باشد، به نیروی انسانی اینقدر کانال ها را حفر کردن نا ممکن می باشد. به نیروی انسانی اینقدر زمین ها را اباد کردن ممکن نمی باشد و به نیروی انسانی و حیوانی اینقدر زمین ها را کشتن امکان ندارد، یک فابریکه که ده هزار نفر را به کار می اندازد معادل یک و حتی بیش از یک میلیون نفر نیروی انسانی تولید دارد و تولید می نماید،

اگر ماشین، صنعت فابریکه نباشد اینقدر پیشرفت و ترقی برای جامعه بشری غیر ممکن می باشد و بنابر این ما باید اهمیت ماشین، صنعت و فابریکه را بدانیم و تا که می توانیم صنعت را بپذیریم و کشور را ماشینی و کشور را صنعتی سازیم.

و از حال کشور خبر باشیم، و بدانیم که کشورهاییکه کمتر از مصرف را چه می کنید که کشور هایکه معادل مصرف اقتصاد داشته باشند،کشور های خوب نمی باشند کشور های خوب انهای می باشند که مازاد از مصرف اقتصاد داشته باشند. حال اینکه ما کشوری هستیم که صرف یک ثلث نیازمندی های خود را تولید می کنیم و دو ثلث هفتاد فیصد نیازمندی های خود را از خارج وارد می نماییم، و ما به اقتصاد بسیار ضرورت داریم، و ما از اقتصاد بسیار دور هستیم.

و علت فقر خود را بدانیم، و بدانیم که ما با دیگران هیچ فرقی نداریم ولی چنین علت هایستکه، ما فقیر و ناداریم.

ما باید از خود چیزی نسازیم ما باید نورم های قبول شده جهانی را قبول نماییم و به راهی برویم که دیگران رفته اند و به جای رسیده اند، و کاری کنیم که دیگران کرده اند، و نتیجه ای از ان گرفته اند و اگر نه ما از دیگران بهتر آب و خاکی داریم و در کشور خود چه نعمت های نیستکه آنرا ما نداریم،معادنی داریم که آنرا دیگران ندارند که ما داریم.

ما به اقتصاد قطره چکان نمی توانیم ملت را ملت بسازیم ما باید اقتصاد بزرگ و فراوان داشته باشیم، تا ملت را ملت بسازیم، و اگر ما منابع بزرگی تولیدی نمیداشتیم، انوقت گله هم نمیداشتیم، وقتیکه منابع بزرگ و فراوان داریم، و اقتصاد نداریم، ما شکایت داریم، ما یک منبع و دو منبع هم نداریم ما چهار پنج منابع بزرگ و فراوان داریم، اگر یکی دوی انرا بسازیم کشور را کشور می سازیم، ما برای زراعتی شدن کشوری خوبی داریم، و زراعت را چه می کنید که ما برای صنعتی شدن کشوری خوبی داریم، کشوری داریم که نفت و گاز دارد، کشوری داریم که مس و اهن دارد، کشوری داریم که برای تولید برق ابشار دارد، و برای سوخت صنعت ذغال دارد و کشور چه است که انرا ندارد.

و پدر اقتصاد صنعت است و پدر صنعت برق می باشد، برق بسیار مهم می باشد، برق را باید هیچ ملتی از یاد نبرد، برق تنها نور تولید نمی کند، برق به ماشین جان می دهد، و برق همه صنایع را بکار می اندازد و برق در اقتصاد رول مهم و اساسی دارد و نصف از تولیدات جهان محصول برق می باشد، اگر برق نباشد اقتصاد نمی باشد، و اصلاً همه تحول زندگی را برق بوجود آورده است و برق سازی شرط اول زندگی می باشد، و اقتصاد امروزی را چه می کنید که تمدن امروزی محصول برق می باشد.

و ما باید زندگی را همه جانبه ارزیابی نماییم، و بدانیم که اقتصاد ما از ما گله دارد، می گوید که شما وقتیکه به من اعتنا ندارید، من هم به شما اعتنا ندارم شما وقتیکه مرا نمی سازید من هم شما را نمی سازم، و نتیجه این میشود که من کشوری نا اباد و شما مالک کشوری نا اباد میمانید . بیایید این کار را بگذاریم، شما مرا بسازید تا من شما را بسازم و شما ابادی خود را در ابادی من بدانید. اگر چنین کاری کنید و مرا تولیدی سازید دیگر از فقر و گرسنگی می بر ایید و اقتصاد ارزان قیمت چه است، اقتصاد ارزان قیمت را بگذارید به سوی اقتصاد بزرگ و اساسی روید و روی اورید. و نیازمندی های انسانی را یک و دو چیز در بر نمیگیرد و نیازمندی یک و دو چیز نمی باشد، انسان به صد ها چیز ضرورت دارد و انسان باید صد ها چیز داشته باشد تا زندگی او تامین شود، ولی همه چیز ها به وسیله اقتصاد تامین می گردد، و همه چیز ها از راه اقتصاد بدست می اید اگر اقتصاد باشد همه چیز ها می باشد و می تواند همه چیز ها باشد، و اگر اقتصاد نباشد هیچ چیزی نمی باشد، و امکان ندارد بدون اقتصاد چیزی ساخته شود و چیزی بدست اید،وقتیکه چنین است پس ما چرا اقتصاد را نمی سازیم.

ما باید تشکیل مختصر ولی موثر داشته باشیم، و ما باید کمتر باشد و بهتر باشد را از یاد نبریم، ما از اقتصاد بسیار دور هستیم ما کشور سازی را هیچ یاد نداریم و اگر کشور سازی را یاد بگیریم، کشور را زود می سازیم و زود اباد می نماییم، به خصوص کشور خوبیکه ما داریم.

اب های دیگران یک هدفه است ما اب های دو هدفه داریم، هم برای ابیاری زراعت و هم برای تولید برق، ما باید جاه های را برای تولید برق انتخاب نماییم که دو هدفه باشد، از بند ان برق بگیریم ، و از نهر ان در زراعت استفاده نماییم، ما در کشوری زندگی داریم چه است که ما انرا در کشور خود نداریم.

و باید بگوییم که اقتصاد چیزی نیستکه از هیچ بوجود اید چیز های باید باشد تا اقتصاد را بسازد ، و اقتصاد را بوجود اورد ، و انچیز ها اب و زمین ، ماشین و فابریکه ، برق و معدن می باشد، و از ا ین چیز ها باید باشد و بسیار زیاد باید باشد تا اقتصاد را بسازد ، و اقتصاد را تکمیل نماید و اقتصاد را بوجود اورد.و هر قدر منابع زیاد باشد،اقتصاد خوب از ان بدست می اید، و خوشبخت ترین کشور ان است که این همه چیز ها را داشته باشد، در حالیکه این همه چیز ها را ما داریم.

و کشور به یکی نمیشود، در کشور هر دو باید باشد، کشور هم ازاد و هم اباد باید باشد، و کشور اگر اباد باشد و ازاد نباشد، و کشور اگر ازاد باشد و اباد نباشد ، هر دویش تقریباً معادل هم می باشد، و در کشور هر دویش باید باشد.

و امروز عصر این هر دو بوده و امروز عصر ابادی و عصر ازادی می باشد، و کشور های خوشبخت ان می باشد که نه محکوم فقر و نه محکوم بیگانه باشند و کشور های خوشبخت ان می باشند که این هر دو را داشته باشند.

و ما متاثر به این نباشیم چرا عقب مانده ایم، ما متاثر به این باشیم چرا در راه پیشرفت و ترقی به کار نه افتیده ایم، و چرا کار های مهم و اساسی را تحت کار و ساختمان قرار نداده ا یم، و اگر یک کشوریکه تحت ساختمان قرار داشته باشد، پیشرفت و ترقی او امکان دارد مشکل یک کشور در این است که هم عقب افتیده باشد و هم در راه پیشرفت و ترقی به کار نه ا فتیده باشد و اگر یک کشور امروز فقیر باشد و کار ها را سر دست داشته باشد و فردا از فقر و گرسنگی رها یابد ، باز هم چه غم دارد مشکل یک مملکت در ا ین است که هم امروز فقیر باشد، و هم برای فردا امیدی برای رهایی از فقر و گرسنگی نداشته باشد. اگر چنین باشد مصیبتی بالاتر از این نمی باشد.

ما حد فقر خود را با دیدن شهر های خود نمیدانیم، ما حد فقر خود را وقتی می دانیم که به دهات برویم، و دهات غم انگیز خود را مشاهده نماییم، و انوقت می دانیم که ما چقدر فقیر و نا داریم.

اگر ما میخواهیم اقتصاد داشته باشیم ما باید راه را برای اقتصاد هموار سازیم، و بدانیم که اقتصاد عبارت از تولید است هر کسیکه تولید می کند ان اقتصاد است.

و ا قتصاد دولت و غیر دولت ندارد، تولید کننده خوب هر یکیکه باشد ان خوب اقتصاد می باشد، اما سازنده و سازماندهنده خوب دولت می باشد، ولی تولید کننده خوب دولت نمی باشد تولید کننده خوب افراد می باشد، در ساحه زراعت دولت نمی تواند زمین کشت کند، و حاصلی از ان بر دارد، و باغ بانی کند، و میوه خوب بگیرد، مرغ داری کند و مرغ فروشی نماید، گاو نگاه کند و مالداری نماید این همه کار ها کار دولت نمی باشد، کار افراد می باشد، و در ساحه صنعت هم به جز از بعضی صنایع بسیار بزرگ و اساسی ، صنایع هم کار دولت نمی باشد، دولت بیروکراسی داردو دولت تورم تشکیلات را خوب می داند و دولت معادل افراد کار کرده نمی تواند، و دولت تمام شد ها را بالا می برد بهتر این است که دولت کار های مهم و اساسی کند و ابیاری های بزرگ و سرک های بزرگ و از این قبیل دیگر کار ها را دولت بسازد و و دولت کند کار های دیگری را به افراد بگذارد ولی باز هم اقتصاد مختلط بهترین اقتصاد می باشد، و اگر ا قتصاد مختلط باشد اقتصاد بسیار خوب پیش می رود و خوب انکشاف می نماید و خوب ترقی می کند.

و ما باید اقتصاد را از تولید بخواهیم، و تولید را ا ز منابع تولید بدست اوریم، و اگر کشوری بدون منابع تولید می داشتیم، انوقت اگر فقیر می بودیم عیبی نداشتیم، و فقر را قبول داشتیم وقتیکه کشوری دارای همه منابع تولید می باشیم و فقیر می باشیم چنین حالات را باید قبول ننماییم، بر خیزیم ، کشور را بسازیم و کشور را اباد نماییم انقدر ابادش نماییم که در ان خوب زیست کنیم و خوب زندگی نماییم این همه اب ها و این همه دشت ها ثروت هایستکه خدا انرا به همه کس نداده است وقتیکه انرا به ما داده است باید قدر انرا بدانیم نشود که بگویند که خدا بادام را به کسی داده است که دندان برایش نداده است.

و اقتصاد خودش بوجود نمی اید، اقتصاد را ما باید بوجود اوریم و اقتصاد خودش ساخته نمی شود، اقتصاد را ما باید بسازیم، و هر قدر اقتصاد را بسازیم همانقدر خوب می شویم، و همان قدر خوب زندگی می نماید.

قبل از قرن بیست و یک هر چه که بودیم، بودیم در قرن بیست و یک باید یک چیزی کنیم و یک چیزی باشیم.

و مشکل ترین حالت اقتصادی یک کشور حالت فقر و حالت بر امدن از فقر است، حالت فقر حالتی است که مجال نمیدهد کس از حالت فقر براید، در حالت فقر تولید انقدر کم است که جوابگوی مصرف روزمره را ندارد چه رسد از اینکه از ان ذخیره شود، و از ذخیره ان سرمایه بوجود اید، و به سرمایه ان سرمایه گذاری شود، و از ان چیزی ساخته شود، و از ان تولید بوجود اید.

و اگر یک دفعه ملت ها از این حال بر ایند، دیگر بال می کشند جهش می نمایند و پرواز می کنند، حالت فقر مشکل است ولی بر امدن از ان غیر ممکن نیست، این حالت را بسیار ملت ها گذشتانده اند ولی از این حالت بر امده اند چنانچه دیگران را چه می کنید المان و جاپان بعد از جنگ همه چیز خود را از دست داد و حالا چه است که انرا ندارد، در قرن نزده یکصد میلیون چینائی از گرسنگی مرد، و چه بود که انرا نمی خورد، ولی امروز چین ان چینی نیست که بود، این چهارده تا پانزده سال است که رشد اقتصادی ان از چهارده فیصد گرفته تا نه فیصد کم نمی باشد، و این یکی از عجایب رشد اقتصادی جهانی کنونی می باشد.

پس ما انقدر مشکلیکه آنها داشت ما نداریم، ما مورد توجه جهان قرار گرفته امید است که از این حالت زود بر اییم، و اگر کار کنیم و صادقانه کار کنیم و انسان های مهمی را به کار بگماریم و از دانش های علمی استفاده کنیم و کمک ها را ضایع نسازیم هیچ امکان ندارد که ا از این حالت نبراییم.

ص ۳

اقتصاد آزاد

تعریفی از لیبرالیزم

معین

اگر انسان آزاد آفریده شده باشد...

پس دور از انتظار نیست که آزادی را نه تنها مدعیست بلکه برای دستیابی بیشتر به آن می نوردد. حال آنکه در هر عرصه اجتماعی امکان دارد اشخاصی موافق رشد وتوسعه یک روش اجتماعی نباشند واین بدیهست اما در قسمت آزادی ورسیدن به آن گفتمانهای متفاوتی صورت گرفته است ونظریه های گوناگونی ارایه شده و چیزی که مهم جلوه مینماید اینکه آزادی خود مکمل و مطلقه یک معیار اجتماعی شده نمیتواند وقابل تغییر است زیرا معیار های اجتماعی را انسان بر طبق خواسته ها ونیاز های خود به میان می آورد و این نیازمندیها و خواسته ها میتواند سیاسی باشد یافرهنگی ویا هم اقتصادی.

اما در این میان قدرت چه نقشی میتواند داشته باشد؟ واینکه نیاز های افراد جامعه تا چه اندازه در نظامهای اجتماعی خصوصاً اقتصادی دخیل بوده است؟

دراقتصاد آزاد تعریف قدرت مطلقه ووابسته به یک گروه نیست وقدرت را در جامعه مردم تعیین می نمایند.

اینگونه که افراد جامعه با توجه به معیار های فرهنگی خود قدرت را بوجود آورده در جهت توسعه آزادی ومیکانیزم اجتماعی توسعه می بخشند وقدرت چیزی تافته وجدا بافته از افراد جامعه نیست و قدرتی که مردم تعیین کننده آن می باشند متشکل از نمایندگان مردم بوده ووظیفه دارد تا عرصه های سیاسی وا قتصادی را با توجه به نظریات وپیشنهادات افراد توسعه بخشد. چنانچه در شرایط فعلی هنوز اهرمهای اجتماعی آنطور که باید در اختیار مردم نیست قدرت اقتصادی هم جدا ازین مسئله نبوده وباید بطور آزاد رشد وانکشاف نماید ومردم حق دارند تا جهت رشد وتقویه میکانیزم اقتصادی دخیل در این روند باشند.

اقتصاد آزادمعنی فراگیر دارد که در اینجا لازم میدانم در این مورد صحبت خود را واضح سازم و اینکه اقتصاد آزاد تا چه مقدار می تواند در جامعه ما مفید باشد؟ مهمترین تفریقی که میان سیستم تجارت آزاد ودیگر مکاتب اقتصاد موجود است اینست که تجارت آزاد نقش افراد را جهت توسعه ورشد دموکراسی ولیبرالیزم ضروری می پندارد و مسلماً بیشتر می تواند در روند زندگی افراد جامعه موثر واقع شود در هر سیستمی که دخالت افراد بطور آزاد دخیل باشد آن سیستم میتواند انکشاف کند که اقتصاد آزاد و بازار تجارت آزاد خالی از این امر نیست وتعریفی از مکیانیزم اقتصادی است. بطور مثال:

در اقتصاد آزاد تقویه ورشد سکتور های خصوصی و ارگانیزم اقتصادی" تشکیل اتحادیه ها، اصناف، موسسات اقتصادی وتعلیمی افزایش تولید ورشد کمپنی ها در این عرصه وایجاد "Open market" ویه کارگماری افراد بانی ارتقاء ثروت ملتها بوده ولازمه انکشاف جامعه میداند.

از طرفداران این مکتب میتوان از "مارشال" و "بولیت مبک کولج" نام گرفت و ناگفته نماند که مکتب اصالت فرد نیز در همین محدوده می باشد که "آدام اسمیت» نیز در موافقت آن مقالات وکتابهایی را به رشته تحریر در آورده است.

مهمترین کتاب وی "علل ثروت ملل" میباشد در این کتاب مقصد از فعالیتهای اقتصادی تحصیل ثروت میباشد که از طریق تولید بدست می آید وخود تولید نیز از طریق کار وفعالیت انسانها میسر است.

ادامه دارد

سهراب دیدار

د زلزلو په وړاندې د ودانیو په برخه کې د علمي معیارونو اړتیا

د نړۍ ډېر ښارونه او کلیوالي سیمې نه یوازې دا چې د خپل منځي او یا له بهر څخه د تپل شوو جګړو په اوږده بهیر کې له منځه ځي او ټولنه له مادي او معنوي زیانونو سره مخ‌مخ کوي بلکې طبیعي حوادث او پېښې هم موجود دي چې آبادي او اوسېدونکي د مرګ کومې ته کشوي او د پېښو په سیمو کې یوه ستره ویروونکې فضا رامنځته کولای شي.

له دغو طبیعي پېښو څخه یوه زلزله ده چې د ځمکې د پیدا‌ښت سره سم د ځانګړو علتونو له مخې د ځمکې په بیلابیلو برخو کې رامنځته کېږي. که څه هم د علمي څېړنو له مخې تر اوسه پورې د زلزلې د رامنځته کېدو او سختوالي په هکله پوره معلوماتونه تر لاسه شوي دي خو بشر د خپل ساینس او ټکنالوژیکي پرمختګ له مخې ونشو کړای چې د زلزلې د پېښېدو مخنیوی وکړي او یا خو له زلزلې څخه د رامنځته کېدونکو زیانونو په هکله بېخي مخنیوی وکړي.

یوازې دومره شوی چې د زلزله پوهانو د نظریو او پیشنهادونو د تطبیق په صورت کې د پېښېدونکو زلزلو د زیانونو د کموالي او د مرګ له کومې څخه د انسانونو د ژغورنې په هکله مثبتې نتیجې تر لاسه کولای شو.

زموږ هیواد هم یو له هغو هیوادونو څخه دی چې تل د کلونو په اوږدو کې په کې زلزلې پېښې شوي او زیات مادي او معنوي زیانونه یې رامنځته کړي دي. که څه هم زموږ هیواد لاتر اوسه پورې د علمي او اقتصادي پرمختګونو له مخې دومره پرمختګ نه دی کړی چې د زلزلې په وړاندې د رامنځته کېدونکو خطرونو په وړاندې تر یوې اندازې پورې خانونه وساتو. زموږ هیواد هم د زلزلو له خطر او ګواښ څخه په امن کې نه دی خو زموږ د هیواد په سطحه یوازې د بدخشان سیمه تر نورو زیاته د زلزلو له ګواښونو سره مخامخ ده چې تر اوسه پورې په نوموړې سیمه کې لږ تر لږه ۱۰۰۰ زلزلې ثبت شوې دغه ډول په ۱۹۹۸م کال د فبروري او مې په میاشتو کې د رستاق او شهر بزرګ په سیمو کې زلزلې وشوې چې له مادي زیانونو برسیره څه ناڅه لس زره تنه په کې مړه او په زرګونو تنه په کې ژوبل شوي وو.

دغه راز د ۱۸۸۹-۱۹۴۴ کلونو تر منځ هم په کابل کې له ۱۷ څخه زیاتې زلزلې ثبت شوې دي.

زموږ په هیواد کې د کوچنیو زلزلو داسې ټکانونه رامنځته شوي او رامنځته کېږي چې مرګ ژوبله یې نه ده رامنځته کړې.

پدې ورځو کې د ایران د کرمان د بم په ښار کې هم د سختې زلزلې ټکان رامنځته شو چې څه د پاسه ۴۰زره تنه په کې مړه شول او له ۵۰زرو څخه زیات کسان په کې ټپیان شوي دي پدې مړو کسانو تر ۶۰۰ کسانو زیات کسان د افغان کډوالو مړي دي او ۴۰۰ تنه یې ټپي شوي دي او ۲۰۰ کسه یې له خاورو ژوندي رایستل شوي دي چې ډېر لږ یې تر اوسه پورې هیواد ته رارسیدلي او له درو برخو څخه دوه برخې ودانۍ په کې ورانې شوي دي.

د زلزلو له خطر څخه هیڅ یوه سیمه خان نشي خلاصولی خو بیا هم لږ تر لږه د زلزلو له خطر څخه یو څه کمیدلی شي. او هغه دا چې د هیواد په اوسنیو حالاتو کې باید د خپل سر ودانیو او په تیره بیا د څو پوړېیزو ودانیو په برخه کې له علمي معیارونو او میتودونو څخه کار واخیستل شي همدا اوس زموږ د هیواد په بیلابیلو سیمو او په تیره بیا په ښارونو کې چې د بیا رغاونې په برخه کې ګرندي ګامونه پورته کوو لازمه ده چې زموږ هیواد وال د تیرو شوو زلزلې پېښو زیانونو او تلفاتو ته په پاملرنه سره د خپلو کورونو او نوو ودانیو دجوړولو په برخه کې علمي معیارونه په پام کې ونیسي او هغه څوک دا چې د هیواد په کلیوالو سیمو کې خامې ودانۍ جوړوي د اقتصادي حالت په پام کې نیولو سره د لاښه علمي معیارونو او میتود په عملي کولو سره آبادي وکړي.

څو په راتلونکي وخت کې د زلزلو د پیښېدونکو خطراتو په وړاندې یو څه اندازه کموالی رامنځته کړو. یو وخت د فوائد عامې وزارت په چوکاټ کې د یوې خانګړې اداري له خوا د زلزلې په وړاندې د یو څه مقاومت د درلودلو لپاره په ټاکلیو علمي معیارونو او میتودونو له مخې د کورونو د جوړولو لپاره پیشنهادونه وشول خو داسې ښکاري چې د هغې اداري د نورمونو په هکله هم دومره پاملرنه ونشوه او دادی اوس هم د علمي معیارونو په پام کې نیولو پرته د آبادیو د جوړولو بهیر روان دی د هیواد په مرکز او ولایتونو کې څو پوړیزه ودانۍ جوړېږي خو پدې برخه کې د خانګړې ادارو له خوا کنترول او څارنه نشته. لازمه ده چې د داسې آبادیو د څارنې او له علمي معیارونو د هغو د جوړولو په باره کې خانګړې باصلاحیته اداري د مسلکي کسانو په درلودلو سره رامنځته شي. څو په راتلونکي کې مو یو څه اندازه د زلزلې د خطرونو مخه نیولې وي.

چه باید کرد تا کشور...

باز هم باید گفت که ما چرا فقیر شده ایم و چرا فقیر مانده ایم؟

برای اینکه در باره از بین بردن فقر هیچ کاری نکرده ایم و هیچ تلاشی ننموده و هیچ اقدامی نکرده ایم.

فقر چیزی نیستکه خودش از بین برود، ما باید فقر را از بین ببریم، فقر بدون هیچ از بین نمی رود، ما باید زمین بسازیم و فابریکه اعمار نمائید و معدن استخراج کنیم تا تولید کنیم، ثروت بدست اوریم، و فقر را از بین ببریم و برای از بین بردن فقر منابع بیشماری هم داریم ولی چه کنیم که نه اب می گردانیم نه زمین می سازیم، نه معدن استخراج می کنیم و نه فابریکه اعمار می نمائیم، و بدون این همه چیز ها تولید بوجود نمی اید، و بدون تولید فقر از بین نمی رود، در حالیکه این همه چیز ها را داریم. نمی دانیم که چرا به ان توجه نداریم و چرا ا نرا نمی سازیم.

و ما باید از حال کشور خبر باشیم و بدانیم که اقتصاد و فساد با هم جور نمی اید، در جائیکه فساد باشد، در آنجا اقتصاد نمی باشد اقتصاد یک فضای امن، و ا قتصاد یک فضای مسالمت امیز کار دارد، قسمیکه زراعت افتاب کار دارد و زراعت در هوای حبس و تاریک نشو و نمو کرده نمی تواند در مجموع اقتصاد چنین می باشد، در کشوریکه امنیت نباشد،و در کشوریکه صداقت کم و نادرستی و رسوایی زیاد باشد در آنجا کس سرمایه گذاری نمی نماید، وقتیکه سرمایه گذاری نباشد اقتصاد از کجا بدست اید، بنابر این اگر ما اقتصاد می خواهیم مبارزه با فقر و مبارزه با فساد را شعار خود سازیم و ان وقت در پی اقتصاد بر ائیم و ان وقت اقتصاد بخواهیم.

و این همه رهزنی ها و این همه دزدی ها را تصادفی ندانیم، این ها تنها دزد نیستند این ها کار های دیگری هم دارند ،این ها نه تنها امنیت ما را خراب می کنند این ها اهمیت ما را بر هم می زنند این ها دستوری کار می کنند، و این ها نزد جهان و جهانیان کشور ما را بی اعتبار می کنند، پس ما یک مشکل نداریم، ما سراسر مشکل می باشیم و برای این مشکل ما انسان های نیرومند و قوی نداریم.

و بدانیم که ما تا حدی فقیر می باشیم که اگر ما تولید خود را دو چند و سه چند از این هم سازیم باز هم به کمبود تولید مواجه می باشیم و ما بدون هیچ چیزی شده نمی توانیم ما باید یک چیزی کنیم تا یک چیزی شویم و ما باید در هر دو ساحه هم در ساحه امنیت و هم در ساحه اقتصاد فعالیت نمائیم.

و این را بدانیم که ما نمی توانیم هر کاری بوسیله هر کس اجرا نمائیم ما میتوانیم هر کاری را بوسیله اهل خودش اجرا نمائیم، پس ما هر کاریکه می کنیم ما باید اهل خودش را دریابیم، و به اهل خودش مراجعه نمائیم.

و اشخاص مفسد را در دولت جای ندهیم، و دولت را پاک نگاه کنیم، و بدانیم که هر چه که نا پاک شود، انرا میتوان بوسیله اب پاک کرد، ولی وقتیکه اب خودش نا پاک شود، به اب ناپاک چه میتوان کرد، پس دعا کنیم که خدا اب را نا پاک نه سازد، اگر اب نا پاک شود، بدبختی بالاتر از این دیگر نمی باشد، و علاوتاً به دولت هاست که این حالت را بداند و بداند که:

ما نمیتوانیم بوسیله هر کس دولت داری کنیم، ما به مهندسین ضرورت داریم و ما به متخصصین ضرورت داریم، امروز عصری نیستکه هر کس بتواند، همه کار ها را اجرا نماید، امروز هر کاری به انسان های دارای سال ها تعلیم، سال ها تحصیل، سال ها کار و سال ها تجربه میخواهد امروز هر کس در رشته خودش میداند و میتواند،امروز یک داکتر طب وقتی داکتر طب گفته میشود که در ساحه خودش کار کند امروز یک داکتر زراعت وقتی داکتر زراعت می باشد تا در ساحه زراعت باشد اگر از این ساحه بر اید و در ساحه دیگری برود ان وقت داکتر طب، داکتر طب، و داکتر زراعت، داکتر زراعت نمی باشد.

امروز زراعت از خود، صنعت از خود و سیاست از خود و تجارت از خود علما و دانشمندانی دارد، شده نمیتواند هر کس در هر کاری برود و کار ها را بگیرد و کار ها را اجرا نماید، و اگر برود و کار ها را بگیرد و کار ها را اجرا نماید حالش از حال ما بهتر نی ، حالش از حال ما بد تر می باشد.

و این را باید گفت که اگر کشور ما حالاتی بدی دارد، حالاتی خوبی هم دارد، حالت بدش این است که سرک هایش همه ا ز بین رفته است، مخابراتش تخریب گردیده است، به برق هایش صدمه رسیده است، پنج میلون مهاجر در خارج کشور دارد، قوماندان های پر از سلاح دارد، مشکلات بیرونیش کم است مشکلات درونی دارد، سالانه به یک میلیون تن کمبود غله مواجه می باشد، صرف یک ثلث تولید خود را خود تولید می کند، و دو ثلث هفتاد و پنج فیصد نیازمندی های خود را از خارج وارد می نماید ، دوکان ها و مغازه هایش را که می بینید، این متاعی از خود ندارد، به مامورین خود ماهانه بین سی تا چهل دالر معاش می دهد و انرا هم داده نمی تواند، مامورین وارد به کار ، کار کرده ، و تحصیل کرده ای کمی دارد، تشکیلاتش بیش از حد میباشد، و وزارت هایش بسیار زیاد بوده ، انقدر دگروال ،جنرال و دگر جنرالی که او دارد هیچ کشوری در جهان ندارد به این قدر ملیشه ها ، جنرال ها ، و مافوق رتبه ها و تشکیل ها معاش دادن و معاش رساندن بسیار مشکل را چه می کنید که غیر ممکن می باشد و نمی دانیم که با این همه مشکلات چه می کند و چگونه بسازد.

و تسهیلاتش این است که این کشور مورد توجه جهان می باشد و جهان کمک های خوبی به او می نماید، و علاوتاً کشور خودش برای پیشرفت و ترقی امکاناتی بسیار خوب و عالی دارد و در این کشور در حدود دو سه هزار تجاران خوبی پیدا شده است، اگر سرمایه های آنها بیاید و سرمایه های انها بیش از کمک های خارجی می باشد کشور نفت و گاز خوب دارد، حالا می گویند معادل یک چهارم گاز ترکمنستان در این کشور گاز وجود دارد، تفحصات دوام دارد، اگر ا ین کشور معادل گاز ترکمنستان و حتی معادل نصف گاز ترکمنستان اگر گاز داشته باشد دیگر مشکلی ندارد.

این کشور اقتصاد یک رشته ای ندارد ، اقتصاد چند رشته ای دارد ، اب های امو و کوکچه و زمین های از کوکچه تا ا قچه ان کم از گاز ان نمی باشد، اب های هلمند در صورتیکه ذخیره شود و زمین های نیمروز و اصل چغانسور ان اگر بیشتر از زمین های از کوکچه تا اقچه نباشد کمتر از ان نمی باشد، و این کشور به سویه جهان مس و آهن دارد، و اگر کار کند و فرصت بیابد، این کشور زود ساخته میشود و زود اباد میگردد به شرطیکه از همه کار ها دست بر دارد و توجه خود را به سوی تولید و اقتصاد گرداند.

و کوچی های کشور به نسبتی کوچی می باشند، که زمین های زراعتی ندارند وقتیکه زمین های زراعتی در کشور پیدا شود و باید پیدا شود ، کوچی های بیشتری کشور بالای زمین های زراعتی اسکان میگردد و اصلاً کشور باید زراعتی شود و اگر کشور زراعتی می شود بسیار مشکلات کشور از بین می رود، هم اکنون در دهات جمعیت بیش از نصاب زراعتی وجود دارد باید زمین های زراعتی زیادی پیدا شود تا نیروی انسانی زیاد در بخش زراعتی، زراعت جدید بکار افتد، و در ا ین کشور در حدود یک میلیون هکتار زمین زراعتی ساختن حتمی می باشد، اگر زمین ساخته شود نصف از مشکلات کشور و حتی بیش از نصف از مشکلات کشور کم میگردد و در نتیجه در این دو سال اول باید توجه ای که میداشتیم به سوی زراعت میداشتیم ولی ما این کار را نکرده ا یم، و در جهان الویت هائیکه دارد مسأله غذا دارد، و غذا ماده حیاتی می باشد، و دیگر چیز ها ماده ضروری می باشد.

و باید گفت که ما تورید کردن را خوب میدانیم ما تولید کردن را هیچ نداریم ما عربستان سعودی نیستیم که به جز از نفت دیگر چیز نداشته باشیم، ما کشوری هستیم که برای تولید چه است که انرا نداریم، و با داشتن این همه چیز ها ما کشوری فقیر و نا داریم، و این عیبی بزرگیست که ما داریم، ما باید چنین نباشیم، ما باید کشور را بسازیم و کشور را اباد نمائیم ما انقدر اب و زمین داریم اگر انرا بسازیم ما در ان به میلیون ها میلیون تن میوه ،به میلیون ها میلیون تن بوره ، به میلیون ها میلیون تن پخته و به میلیون ها میلیون تن غله ، و به میلون ها میلون تن شیر ، ماست، گوشت و مسکه تولید کرده میتوانیم، و ما یک کشور مهمی تولید میوه و تولید پخته در جهان شده میتوانیم، نمیدانیم که ما را چه شده است که به این چیز ها توجه نداریم.

مشکل ما مشکل امنیت است و ما امنیت را خود خراب ساخته ایم ما کسانیرا در دولت اورده ایم که به عوض اینکه امنیت ما را خوب بسازند، امنیت ما را خراب می سازند. و جرم به وسیله مجازات از بین می رود ، وقتیکه مجرم مجازات نشود، جرم چگونه از بین برود، ما مجرم را به عوض اینکه مجازات دهیم، مجرم را در بعضی ساحات مکافات می دهیم، جنگ های دسته جمعی می کنند به آنها چیزی نمیگوئیم، و چیزی گفته نمیتوانیم دها نفر کشته می شود، و بین شان مصالحه می نمائیم از این که دها نفر کشته شدند، پرسان یکی انرا هم نمی نمائیم و امنیت خودش بوجود نمی اید ، ما باید امنیت را بوجود اوریم، وقتیکه پرسان نکنیم، و به کس جزا ندهیم امنیت را چگونه درست بسازیم .

و از حالات خبر باشیم و بدانیم که سه ده پیش دست های بزرگی در اینجا کار می کردند. و ما خبر نداشتیم و حالا هم دست های بزرگی در اینجا کار می کنند، ولی ما خبر نداریم، ما باید چنین نباشیم و ما باید یک چیزی کنیم و یک چیزی نمائیم، و باید گفت که ما را به شکلی ویران کرده بودند که دیگر اباد نشویم.

و بالاخره اگر یک ملت میخواهد ملت شود کشورش را کشور بسازد، ملتیکه کشور مهم نداشته باشد ملت مهم نمیباشد ، کشورش هر چه باشد او همان می باشد که کشورش می باشد.

و استعمار خارجی و استبداد داخلی برای بدبخت ساختن یک کشور یکی ان بس می کند، و ما کشوری بودیم که هر دوی انرا دیدیم،و هفت ثور برای ما مصیبت بود، ولی هشت ثور هم کم از ان نبود، از اینکه هشت ثور کابل را ویران نمود در باره ان اضافه از این دیگر چه میتوان گفت.

اگر اقتصاد مهم می باشد، عدالت هم بسیار مهم می باشد، و عدالت کم از اقتصاد مهم نمی باشد، و وظیفه اول دولت ، عدالت، و رفاه ملت می باشد،و کسانیکه عدالت را نمیدانند و مبارزه با فساد را یاد ندارند ، و دولت داری می کنند، به خطا رفته اشتباه می نمایند،و عدالت انقدر مهم می باشد که اگر پنج نان بالای ده نفر عادلانه توزیع شود مشکلی به بار نمی اورد، و اگر ده نان بالای پنج نفر غیر عادلانه توزیع شود، اشوب را چه می کنید که محشری بر پا می شود، و بنابر این کسانیکه دولت داری می کنند عدالت داری را باید از یاد نبرند، و اگر عدالت نکنند ، کار ها را همه بر هم می زنند و دولت داری را خراب می کنند.

و این را بدانند که دولت برای عدالت است، و نام اصلی دولت عدالت است، تاثیراتیکه در عدالت وجود دارد در هیچ چیزی دیگری وجود ندارد و اصلاً کشور را عدالت کشور می سازد، و اصلاً کشور را عدالت اداره می نماید، و اگر عدالت نباشد نظم نمی باشد و نظم می پاشد و نظم از بین می رود.

به همه حال ما باید به این حال نباشیم، یک چیزی کنیم و یک چیزی نمائیم،وقتیکه در کشوری غنی زندگی داریم کشور را به این حال نگذاریم کشور را بسازیم ، و کشور را اباد نمائیم، اگر ابادش کنیم ما در ان خوب زندگی می نمائیم و ابادی ما در ابادی اوست، اگر او اباد باشد ما هم اباد می باشیم، و اگر چنین کشوری پر از مواد و با استعداد داریم و اگر انرا هم اباد نکنیم در حق کشور و در حق مردم کشور ، نه در حق مُردم امروز کشور و در حق مردم فردای کشور ظلم و جفا می نمائیم، و ما باید این کشور را برای مردم فردای کشور فقیر نگذاریم و ما باید چنین نباشیم یک کاری کنیم و یک کاری نمائیم و هر کار را بوسیله هر کسی اجرا ننمائیم، عناصر موثری را دریابیم.

و انسان های زیادی می باشد و در بین انسان ها دانشمند های زیادی هم می باشد ولی انسان های موثر انسان های خاصی می باشد که به انها عناصر موثر گفته می شود، و انها یک موثریت خاص دارد، کاری را که انها می تواند، انرا دیگر کس نمی تواند، و عناصر موثر اشخاص کمیابی می باشد که انها قدرت مدیریت ، زعامت و رهبری را دارد، اگر چنین انسان ها در دولت باشد در کار ها مشکلات اگر باشد ، مشکلات کم میشود و مشکلات حل می شود دیگر مشکل به حیث مشکل نمی باشد.

و ملت ها را دولت ها به حرکت می اورد، ملت هائیکه دولت های خوب و بزرگی داشته باشند دیگری مشکلی ندارند.

دیروز می گفتند اقتصاد سه عنصر اصلی و اساسی دارد یکی قوای بشری ، دیگری منابع طبیعی ، و سومی هم سرمایه های مالی، ولی حالا می گویند که اقتصاد پنج عنصر اصلی و اساسی دارد، یکی قوای بشری دیگری منابع طبیعی و سومی سرمایه مالی و چهارمی دانش علمی و وسایل تخنیکی ، و پنجمی دولت های دلسوز با درد و با دانش علمی ، اگر ا ین پنج عنصر نباشد اقتصاد را ساختنش بسیار مشکل می باشد پس دعا کنیم که خدا هیچ ملتی را بدون دولت خوب بزرگ و عالی نه سازد.

و اهمیت دولت ها در ا ین می باشد که اشخاص عادی کشور در دولت نباشد،اشخاص مهم کشور در دولت باشد، و دولت کانون بزرگان، کانون تحصیل کردگان کانون دانشمندان ، و کانون متخصصین کشور باشد، اگر چنین نباشد از اهمیت دولت کاسته می شود، و اهمیت دولت از بین می رود، و بنابر این کسانیکه دولت داری می کنند باید سطح دولت داری را پائین نیاورند، سطح دولت داری را بالا نگاه دارند و دولت را هیچ نسازند و به اهمیت دولت بیافزایند و دولت را کانون بزرگان ، کانون دانشمندان و کانون متخصصین کشور سازند، اگر چنین کنند دیگر مشکلی ندارند.

و اینرا بدانند که کار ها را کدر ها می کند، و اگر کدر های خوب نباشد کار ها را کی اجرا نماید.

یک ملت از یک سر دارای انسان های مهم، بزرگ و دانشمند شده نمی تواند، ولی یک ملت باید بر علاوه از یک چند هزار انسان های عالم و متخصص، یک چند تا و حتی بیش از یک چند تا انسان های مهم ، بزرگ و دانشمندان داشته باشد، و بزرگان و دانشمندان و پرهیزگارانش باید در راس کار های بزرگ و مهم کشور باشد و اگر نباشد کشور شدن کشور بسیار مشکل می باشد.

و باید گفت که کمک های زیادی به ا ین کشور شد، نمیدانیم که ا ین کمک ها چه شد؟

بلی نمیدانیم که کمک هائیکه ا ز خارج میاید چه میشود، ما از کمک ها می شنویم ولی اثر انرا در کشور نمی بینیم انقدر کمک هائیکه به این کشور شد ، در طول قرن بیست نشده بود که حالا شد.

بودجه پلان اول که با ان بودجه تماماً سرک های ا فغانستان ساخته شد، و بودجه پلان دوم ، و بودجه پلان سوم و بودجه پلان چهارم هر چهار پلان معادل نصف این کمک ها نبود که با ان سرک های افغانستان ساخته شد میدان های هوایی اعمار گردید، برق ها بوجود امد، زمین های زراعتی و فابریکه های صنعتی ساخته شد ولی از این کمک ها هیچ دیده نشد و از ا ین کمک ها هیچ چیزی ساخته نشد، نمیدانیم که این کمک ها چه شد.

ما به این کمک های زیادی چیزی نتوانستیم اگر این کمک ها نمیبود چه می کردیم انقدر کمک های زیادی به ما میشود که بودجه ما را دیگران می پردازد ترمیمات ما را دیگران می کند پروژه های ما را دیگران می سازد امنیت ما را دیگران می گیرد، مکاتب ما را دیگران ترمیم می نماید و حتی کتاب های درسی ما را دیگران چاپ می نماید و باز هم نا رسایی های داریم و باز هم ما چیزی نمیتوانیم، و کمک های بیش از دو تا دو نیم میلیارد به ما شده است، و ما اثرات انرا مشاهده نمی نماید، و اگر می نمایم بسیار کم مشاهده می نمائیم.

ما باید چنین نباشیم ما باید یک چیزی کنیم و یک چیزی باشیم.

ما عادت داریم در میدان جنگ خوب می درخشیم، در ساحه سیاست مزه نداریم. انگلیس مشهور در باره ما در قرن نزده گفته ا ست:

افغانان د جنگ په دگر کی زمریان دی
ولی د سیاست په دگر کی بی خونده شیان دی.

ما بسیار فرصت ها را از دست داده ایم می ترسیم به این فرصت هایی که به ما دست داده است این فرصت ها را از دست ندهیم ما کار های اساسی را از دست می دهیم ما مصروف کار های ذات البینی خود می شویم، ما بین خود می افتیم، و ما بین خود می جنگیم، ما کار های می کنیم که عوض اینکه به اعتبار خود بیافزاییم اعتبار خود را کم می سازیم، ما عوض اینکه در فکر کشور شویم، در فکر خود می شویم، ما خود سازی را خوب می دانیم ، و کشور سازی را هیچ به یاد نداریم، ما مورد طعن قرار می گیریم، و به ما می گویند که از این ها چیزی ساخته نیست، شما از انها هیچ توقع نداشته باشید، اخر نمیدانیم ما چه کنیم وقتیکه کلان های ما چنین باشد ما از خورد های خود چه گله نماییم.

خلاصه اینکه ما بسیار مشکلات داریم،ما بدون ایثار و فداکاری مملکت را نمی توانیم اباد نماییم.

به همه حال ما باید مایوس نباشیم، ما باید در فکر اینده باشیم، اگر چه اینده ما را حال می سازد، ما اگر از حالا چیزی نکنیم و چیزی نسازیم ، اینده خوب را ا ز کجا بدست اوریم.

باز هم هم اکنون در این کشور گاز کافی پیدا شده است میگویند معادل یک چهارم گاز ترکمنستان در این کشور گاز وجود دارد و تفحصات دوام دارد ، اگر یکدفعه گازی معادل ترکمنستان و یا اقلاً معادل نصف ترکمنستان در این کشور پیدا شود سرنوشت کشور تغییر می نماید، اب های امو و کوکچه و زمین های از کوکچه تا اقچه هم اکنون وجود دارد و این ثروت اگر معادل گاز مهم نباشد کم از ان نمی باشد و حتی بیشتر ا ز ان می باشد و اب های هلمند در صورتیکه ذخیره شود و زمین های نیمروز ، و اصل چغانسور کمتر از زمین های از کوکچه تا اقچه و گذشته از اقچه نمی باشد و نمیدانیم که استفاده از این ثروت ها را به چه وقت معطل گذاشته ایم، تا چنین چیز ها نیاید، ما ثروت ها را از کجا بدست اوریم، و بالاخره وقتیکه انسان های در فکر خود داشته باشیم و در فکر مملکت نداشته باشیم، مملکت را چگونه اباد نمائیم.

و این کشور بسیار کشوری خوبی است، اخر به این حال نمی ماند، نود و پنج فیصد عاید ملی و تولید ملی کشور چیلی از درک مس بدست می اید و بزرگترین معدن مس و اهن جهان در کشور ما می باشد، و اگر منابع طبیعی کشور به کار افتد از ا ین کشور ، کشوری دیگری ساخته میشود، و در این کشور حالتی دیگری می اید و به خصوص کمک های جهانی هم باشد.

و حالا اگر این کشور بحر ندارد، ولی موقعیت بالاتر از بحر را دارد، این کشور، کشوری اسیای میانه را با کشور های دیگری وصل می سازد امید است این کشور از جوی بدبختی بر اید و در جوی خوشبختی در اید.

و مقامات ما باید از این حال بر ایند که مردم را هیچ بیاد ندارند هر چه که میکنند بخود می کنند و از طرف دیگر مخالفین بیرونی ما حالا رقیبان ما شده اند، انها هیچ وقت نمیخواستند که ما با غرب باشیم، و انها میخواهند که ما را از غرب دور سازند و ما را از غرب دور نگهدارند و این به هوشیاری و صداقت کاری ما تعلق دارد که ما جنگ های ذات البینی و منفعت های شخصی خود را بگذاریم، و در فکر کشور و در فکر مردم خود بر ائیم، و منفعت های شخصی چه است، ما باید در فکر کشور باشیم و در فکر کشور بر ائیم، و انسان های مهم خود را به کار های مهم کشور بگماریم. و بدانیم که کشور را راست کاری و پاک کاری اباد می نماید انهایی که خود را می سازند آنها کشور را نمیتوانند بسازند حالا وقتی بسیار هوشیاری و بیداری ما رسیده است، ما انهای را که بالاتر از آن دیگر نداشته باشیم انها را باید بکار بگماریم.

اگر چه افغانستان در حالتی مشکلی قرار دارد، ولی هیچ وقت افغانستان اینقدر ورد زبان ها، و اینقدر مورد توجه جهان نبوده که حالا هست، حالا افغانستان یک مسأله زنده جهان است و جهان سخت متوجه ان است، اخر اگر ما هوشیاری خود را از دست ندهیم و پاک باشیم و پاک کاری کنیم از این کشور یک چیزی ساخته میشود، و از این کشور یک چیزی بوجود میاید، و این کشور استعداد اباد شدن را هم دارد، و از این کشور ، کشوری خوبی ساخته میشود، و اباد میگردد، پیش میرود و ترقی می نماید،و دوره های تاریکی را گذشتانده است دیگر از شام زندگی می براید، و دیگر در صبح زندگی قرار می گیرد و یقین است که می بر اید و قرار می گیرد.

و این کشور بسیار شوک دیده است، ولی بیدار شده است، و این کشور بسیار سوخته است ولی نمرده ا ست، و ملت شوک دیده و کشور زنده میتواند بسیار کار ها را کند و بسیار کار ها را انجام دهد، و بخصوص کشورش انقدر برای پیشرفت و ترقی مساعد است که چه است که انرا ندارد.

دیگر کار با هوشیاری و دیگری کار به راستکاری ما تعلق دارد ، اگر ما راست باشیم،و دل بسوزانیم بسیار کار ها را می کنیم و بسیار کار ها را انجام داده میتوانیم و باید انجام دهیم.

سیاست امریکا در قبال ایران تغییر نکرده است

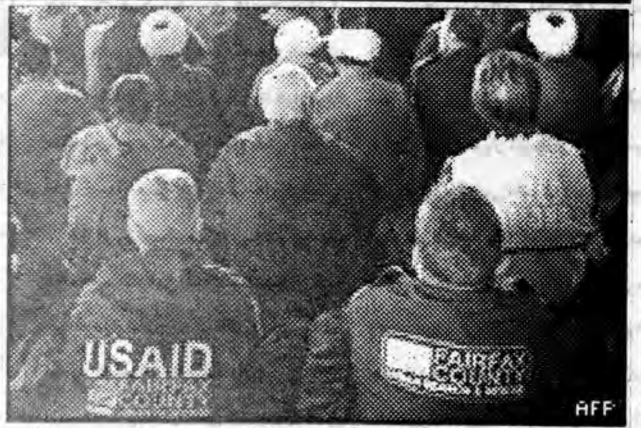

جورج بوش رئیس جمهور امریکا می گوید اقداماتی که به دنبال زلزله اخیر برای کمک به ایران انجام شده، نشانه بهبود در روابط واشنگتن با تهران نیست.

مقامات امریکا روز چهارشنبه اعلام کرده بودند که تحریمها در مورد انتقال پول به ایران، به منظور تسهیل کمک رسانی به زلزله زدگان بطور موقت لغو شده است.

مقامات ارشد ایران از این اقدام استقبال کردند و آن را گام مثبتی در جهت بهبود روابط ایران و امریکا توصیف کردند.

اما آقای بوش این نکته را روشن کرد که رفع موقت تحریمها علیه ایران نشانه ای از تغییر در سیاست واشنگتن نیست.

او می گوید که اگر تهران خواهان روابط بهتر با واشنگتن است، باید اقدامات بیشتری انجام دهد.

از جمله این اقدامات، تحویل افراد مظنون به عضویت در سازمان القاعده به امریکا و پایان دادن به پروژه ای است که آقای بوش آن را برنامه هسته ای ایران نامید.

یک خبرنگار بی بی سی در واشنگتن می گوید فهرست خواسته های آقای بوش از ایران محدود است و شامل موضوع بحث انگیز اتهام حمایت ایران از گروههای ستیزه جویی که علیه اسرائیل فعالیت می کنند، نمی شود.

به گفته خبرنگار بی بی سی، درحالیکه نمی توان پیام بوش را پیام "آشتی بزرگ" دانست؛ با این حال، روشن است که رئیس جمهور امریکا در فکر رویارویی با ایران هم نیست.

آقای بوش این سخنان را در روزی ایراد کرد که در ایران یک مراسم ترحیم برای قربانیان زلزله جمعه گذشته در شهر بم برگزار می شد.

درحالیکه شهر به خاطر پنجاه هزار تنی که در زلزله کشته شده اند سوگوار بود، اینکه چند تنی پس از روزها زنده از زیر آوار بیرون کشیده شده بودند، فضا را آگنده از امید کرده بود.

لغو محدود تحریمهای امریکا بدان معنی است که طی ۹۰ روز آینده کمکهای اهدایی از سوی شهروندان امریکایی و سازمانهای غیر دولتی امریکا می تواند بدون نیازی به اجازه اداره خزانه داری ایالات متحده، به نیازمندان برسد.

آقای بوش گفت: "ما در ایران داریم نشان می دهیم که مردم امریکا مهربانند و به رنج انسانها اهمیت می دهند."

لویه جرگه: بازهم تعویق و هنوز هم...

اما نمایندگان مخالف، همچنان در تالار باقی ماندند و تهدید کردند که اگر به خواسته های آنها توجه نشود، اعتصاب غذایی خواهند کرد.

در پایان مرحله اول رای گیری، اعلام شد که ۲۵۹ رای در صندوقها ریخته شده است.

اختلافات دو جناح عمده موجود در لویه جرگه را رو در رو قرار داده است.

بعدا از ظهر پنجشنبه، جنرال عبدالرشید دوستم که تالار لویه جرگه را به نشانه اعتراض ترک کرده بود با میانجی گری لخضر براهیمی نماینده خاصی سر منشی سازمان ملل متحد و به همراه او وارد مجلس شد، اما شماری از نمایندگان معترض که همنوا با آقای دوستم، خواهان رسمیت یافتن زبانشان بودند، فریاد زدند که ما وابسته به هیچ مقام و هیچ قوماندانی نیستیم و خواهان برآورده شدن خواسته هایمان هستیم.

هرکس با جمهوری اسلامی مخالف است "کافر و ملحد" است

صبغت الله مجددی رییس لویه جرگه قانون اساسی افغانستان، مخالفان جمهوری اسلامی را "کافر و ملحد" خواند.

او نمایندگانی را که چنین پیشنهادهایی می کنند، تهدید به برخورد جدی کرد.

آقای مجددی که از جمع نمایندگان انتصابی در لویه جرگه است، در نوزدهمین روز کار لویه جرگه، زمانی که قرار شد ۸بر سر مواد مورد اختلاف مسوده قانون اساسی رای گیری شود، پیشنهاد کتبی رسیده مبنی بر حذف پسوند اسلامی از نام دولت افغانستان را از اجندا خارج کرد.

او گفت این موضوع حل شده و نیاز به رای گیری ندارد.

این درحالی است که از روزهای اول لویه جرگه، این نظر در میان برخی از نمایندگان وجود داشت که افغانستان یک کشور اسلامی است و تاکید بر پسوند اسلامی غیر ضروری است.

نمایندگان مخالف افزودن پسوند اسلامی به نام دولت افغانستان، از امکان سو استفاده از این نام ابراز نگرانی کرده و به تجربه های ناموفق حکومتهایی که دارای پسوند اسلامی در این کشور بوده اند اشاره می کردند.

به باور آگاهان امور، امارت اسلامی طالبان و حکومت اسلامی مجاهدین که پنج سال حاکمیت خود را با جنگ و درگیری گذراند، پیشینه منفی از حکومتهای ایدیالوژیک در ذهن مردم ایجاد کرده است.

لویه جرگه تصویب قانون اساسی، روز چهارشنبه، هژدهمین روز خود را بدون رسیدن به توافق پشت سر گذاشته بود و اعضای این کمیته، تا پایان آن روز به توافقی نرسیدند و سرانجام تصمیم گرفته شد که تمامی مواد مورد اختلاف، روز پنجشنبه به رای گذاشته شود.

تا کنون چند بار جلسه لویه جرگه تصویب قانون اساسی به خاطر اختلاف نظر نمایندگان به بن بست رسیده است

میدانهای هوایی امریکا در حلقه شدید امنیتی

بیم از وقوع یک حمله تروریستی به امریکا با استفاده از طیارات مسافربری، باعث لغو کم از کم دو پرواز از بریتانیا به مقصد ایالات متحده امریکا شده است.

در همین حال، طیارات جنگنده نیروی هوایی امریکا، دیگر پرواز های ورودی به آن کشور را از زمان ورود به حریم هوایی امریکا همراهی کرده اند.

پرواز یک طیاره مکزیک که همه روزه از مکسیکو سیتی به مقصد لاس انجلس انجام می شد، دو روز پیاپی لغو شد و یک طیاره خطوط هوایی بریتانیا روز پنجشنبه ساعتها روی رنوی میدان هوایی واشنگتن متوقف نگاه داشته شد.

یک روز پیش از آن، همین پرواز توسط جت های جنگی امریکا تا میدان همراهی شد و مسافران آن مورد بازجویی قرارگرفتند.

کم از کم دو پرواز دیگر نیز توسط طیارات جنگی تا میدان هوایی اسکورت شده اند

طرح بازسازی بم

یک روز پس از برگزاری مراسم سوگواری برای جان باختگان زلزله هفته گذشته بم، مهندسان و معماران مطالعه برای بازسازی این شهر را آغاز کرده اند.

محمد خاتمی رئیس جمهور ایران خواهان آن است که بازسازی بم ظرف دوسال به انجام برسد.

اما یک خبرنگار بی بی سی در بم می گوید، با توجه به شدت ویرانیها و تخریب هشتاد درصد ساختمانهای این شهر، بازسازی بم طی دو سال، غیرممکن به نظر می رسد.

احمد اسکندر، سرپرست تیم بازسازی شهر بم، می گوید بیست در صد ساختمانها در بم قابل ترمیم است.

او گفت که بازماندگان زلزله مایل نیستند محل زندگی خود را ترک کنند و ترجیح می دهند با کمک دولت، خانه های خود را مرمت کنند یا از نو بسازند.

کم از کم سی هزار تن در زلزله بم جان باختند. آقای اسکندر می گوید مهمترین عامل بالابودن میزان تلفات، کیفیت نازل مواد ساختمانی واستفاده از روشهای قدیمی خانه سازی است.

این مقام گفت که در ساختن شهر جدید بم از خشت خام استفاده نخواهد شد

پاچا خان ځدران..

که څه هم دا مهال پاچا خان ځدران دپاکستانی چارواکو په نظارت کې ورځې تیروي دپکتیا والی اسدالله وفا ویلی چې قومی مشرانو دپاچاخان پلویان راضي کړی چې له لارې نه خپل پاتکونه لرې کړي اما په مرکزی دولت کې هغه دامتیازاتو ورکولو په اړه تردې مهاله څه پریکړه نه ده شوې

اسدالله وفا ویلی چې تر لویې جرگې وروسته به یوازې ولسوالی ته هغه چې دپاچاخان دځواکونو په کنترول کې ده دولتی عسکر او ولسوال ورواستول شي. دغه خبرې دپاچاخان ویاندغمی خان محمد یار هم تائید کړی دی.

ما له طالبانو څخه دا...

مجددی ورمه ورځ ددغه وړاندیز په وړاندې تونده غبرگون وښود داروپایي تولنې استازی ووېل چې مونه طالبانو څخه ددغه راز چلند طمع کوله. نه له ښاغلی مجددی څخه.

فرانسس ویندرل دلویې جرگې دلومړمې ورځې په بهیر هم نیوکه وکړه چې دلویې جرگې پروسه شفافه نه ده. ښاغلی ویندرل زیاته کړه دمدو بحث وړاندې خلکو ته ډیره خوښه ورنکړل شوه. دوی ته باید دراپو حق ورکړل شوی وای چې لویه جرگه په کومه خوا ولاړه شي. د ده په وینا استازو باید بحث کړی وای چې افغانستان کې ریاستی. پارلمانی او که شاهی سیستم باید رامنځته شي او ډیر استازی تروریستی شیبی ددغو سیستمونو په معنی نه پوهیدل.

ویندرل وویل داروپایي تولنې لویه اندیښنه داده چې اې افغانان په تیره بیا اقلیتونه دا احساس کوي چې داد دوی اساسی قانون دی؟

ښاغلی ویندرل دا خبره هم وکړه چې اروپایي تولنې ته موقع ورکړه شوه چې په تول بهیر کې خپل نظر په ډاگه کړي

بل پلو په لویه جرگه کې هغو استازو چې داسلام نه کلمې پرته یې دجمهوری افغنستان غوښتنه کوله په جدی توگه صبغت الله مجددی نه غوښتنی چې دلویې جرگې له استازو دی هغه چې دده په وینا کې ورته دمحلدانو خطاب شوی رسمی ښښنه وغواړی دغه راز دبشر دحقوقو خپلواك كمیسیون هم ددغې قضیې دڅیړلو لپاره ځان چمتو کړی دی.

این جرگه ملی چقدر غتمغتولست

ابوحسیب

آزادی که در جامعه در حال حلولست
گویا که حقوق همه در حال حصولست
گویی همه از جاده قانون به عدولست
بینیم که یکی بادگری نول به نولست
این جرگهء ملی چقدر غتمغتولست

در جرگه که امید و تهنای جهانست
هر روز به هر جلسه وکیلان به فغانست
دنیا زتجاویز عجیبش نگران است
آن اوج که دیدیم همه در حال نزولست
این جرگهء ملی چقدر غتمغتولست

فتوا دهد این جرگه به تکفیر وکیلان
هر کس سخنی گفت شود مایه خذلان
تبعیض و تعصب شده در جرگه فراوان
حرف و سخن مفت به پند ونه به تولست
این جرگهء ملی چقدر غتمغتولست

امید من و ما همه برباد شد ایوای
بین وحدت ملی که ازین جرگه کشدپای
آقا سخن از جنس تعصب تو مفرمای!
و ین وضع اسف بار به ملت نه قبولست
این جرگهء ملی چقدر غتمغتولست

این جرگه که تمثیل کند وحدت ملی
تصویب کند بهر وطن حجت ملی
لیکن شده یکباره پی فرقت ملی
ملت همه از گدودی اش زارو ملولست
این جرگهء ملی چقدر غتمغتولست

در جرگه چرا حرف حقیقت نتوان گفت
بر بادی و بیزاری ملت نتوان گفت
حرفی ز اجماع و ز وحدت نتوان گفت
با لحن سیاسی زسیاست نتوان گفت
گر گفت کسی ملحد و مردود و فضولست
این جرگه ملی چقدر غتمغتولست

گر جرگه نه در پردهء تزویر کند کار
ریسمان کشی گردیده به پامی گسلدتار
پرگشته ز آوازه گرمش سربازار
هر روز کنیم این سخن گفتگی تکرار
بس دغدغه از ماده و از شرح و فصولست
این جرگهء ملی چقدر غتمغتولست

گر گفت وکیلی سرچشمان توابروست
یا این سخن و گفته نه مقبول ونه نیکوست
این جرگه سراپا همه میزان و ترازوست
اینجا همه یکسو شود هرکس ک، به هرسوست
این جرگه درو جمع قلوبست و عقولست
این جرگهء ملی چقدر غتمغتولست

ملت همگی منتظر کار شمایند
با کشمکش و تفرقه تان جور نیایند
بیهوده به مقدار خود هرگز نفزایند
جز وحدت ملی به تفرق نگرایند
قانون کجا توپ بود و جرگه نه گولست
این جرگهء ملی چقدر غتمغتولست

In This Issue:

1. Loya Jirg Delayed
2. 40 % Of Delegation Did Not Vote
3. I Expected This From Taliban, But Not From Mujadadi
4. Pacha Khan Zadran Agreed With Central Government
5. Bridge Between Afghanistan-Uzbekistan To Be Built, US Helps Financially
6. American Policy Not Changed For Iran
7. Security Tightening Around American Airports
8. Idea For Reconstruction Of Bam

اراده
زیرنظر هیات تحریر انتشار میابد
موسس وصاحب امتیاز: حاجی سید داؤد
مدیر مسوول: ظهور افغان
اراده در ویرایش و پیرایش مطالب دست باز دارد
آدرس: پروان مینه (ایستگاه سینمای بهارستان سرک مسجد حاجی میر احمد خانه نمبر۹۵)
تلیفون موبایل: ۰۷۰۲۲۴۷۸۷
ERADA Daily
روزنامه آزاد وملی نشریه مرکزنشراتی افغان
اندیشه وعقاید مطرح شده ازسوی نویسنده گان به خودشان مربوط است
کمپوز و دیزاین: صدیق الله "صادق" و عزیز الرحمن "گوهر"
Daily Independent Publication, Publisher: Afghan Media Resource Center
Founder: Haji Sayed Daud, Chief Editor: Zuhoor Afghan
نمبرستلایت: 008821621230544
Mobil Phone: 070224787
eradadaily@hotmail.com Engineerjamil_amiry@yahoo.com
قیمت یک شماره ۴ افغانی
چاپ: مطبعه مرکزنشراتی افغان